

AAB-011-003404

Seat No. _____

B. P. A. (Sem. IV) (Vocal) Examination

March / April - 2016

**History of Music - IV
(Core)**

Faculty Code : 011

Subject Code : 003404

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન લખવો ફરજિયાત છે.

૧. નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ઉત્તરવહીમાં જ જવાબ લખો. ૨૦
- (૧) હૃદયમાં સ્થિત ૨૨ નાડીઓ દ્વારા નાદની ઉત્પત્તિનું વર્ણન કોણે કર્યું છે ?
 (એ) પં. અહોબલ (બી) પં. ભરતમુનિ
 (સી) પં. મતંગ (ડી) પં. દત્તિલ
- (૨) 'સંગીત પારિજાત' ગ્રંથનું ફારસી ભાષામાં અનુવાદ કોણે કર્યું ?
 (એ) પં. સોમનાથ (બી) પં. દિનાનાથ
 (સી) પં. હૃદયનાથ (ડી) પં. પ્રાણનાથ
- (૩) 'સંગીત પારિજાત' ગ્રંથમાં સ્થાયી, અવરોહી, સંચારી વગેરે થઈ કુલ કેટલા અલંકારોનું વર્ણન મળે છે ?
 (એ) ૬૫ (બી) ૩૩
 (સી) ૩૬ (ડી) ૫૬
- (૪) પં. ક્ષેમકર્ણ દ્વારા કયો ગ્રંથ રચવામાં આવ્યો હતો ?
 (એ) રાગમાલા (બી) સ્વરમાલા
 (સી) તાલમાલા (ડી) શ્રુતિમાલા
- (૫) પં. ગોવિંદ દિક્ષીતજીએ કયો ગ્રંથ રચ્યો ?
 (એ) સંગીત દર્પણ (બી) સંગીત સુધા
 (સી) સંગીત રાજ (ડી) સંગીત રત્નાકર
- (૬) રાગ તત્ત્વવિબોધ ગ્રંથમાં ગ્રામ અને મુર્છનાનું વર્ણન કેટલામાં અધ્યાયમાં છે ?
 (એ) બીજા (બી) ત્રીજા
 (સી) ચોથા (ડી) પાંચમાં

- (૭) રાગ તત્ત્વવિબોધનો સાતમો અધ્યાય કયો છે ?
 (એ) મેલ પ્રકરણ (બી) રાગ પ્રકરણ
 (સી) સ્વર પ્રકરણ (ડી) ગ્રામ પ્રકરણ
- (૮) કયા બાદશાહના સમયમાં સંગીતજ્ઞ પં. દામોદર હતાં ?
 (એ) જહાંગીર (બી) અકબર
 (સી) હુમાયુ (ડી) બાબર
- (૯) પં. સોમનાથ રચિત ગ્રંથ કઈ સંગીત પદ્ધતિ પર આધારિત છે ?
 (એ) ઉત્તરી પદ્ધતિ (બી) દક્ષિણી પદ્ધતિ
 (સી) પૂર્વી પદ્ધતિ (ડી) પશ્ચિમી પદ્ધતિ
- (૧૦) રાગ વિબોધ ગ્રંથમાં શુદ્ધ અને વિકૃત સ્વર ક્રમશઃ કેટલા માનવામાં આવ્યા છે ?
 (એ) ૭-૧૫ (બી) ૭-૫
 (સી) ૭-૮ (ડી) ૭-૮
- (૧૧) ઉ. અબ્દુલકરીમ ખાં કઈ શતાબ્દીના સંગીતજ્ઞ હતાં ?
 (એ) ૨૦મી (બી) ૧૮મી
 (સી) ૧૮મી (ડી) ૧૭મી
- (૧૨) પં. વ્યંકટમુખીએ સાત શુદ્ધ સ્વરો ઉપરાંત કેટલા વિકૃત સ્વરો માન્યા છે ?
 (એ) ૪ + ૧ (બી) ૫
 (સી) ૩ + ૨ (ડી) ૨ + ૨
- (૧૩) પં. વ્યંકટમુખીનાં ગુરુનું નામ શું હતું ?
 (એ) તાનરસખાં (બી) તાનપ્પાચાર્ય
 (સી) સોમનાથ (ડી) રામામાત્ય
- (૧૪) પં. વ્યંકટમુખીએ કઈ વિજ્ઞાને આવિષ્કૃત કરી હતી ?
 (એ) વેંકટાધ્વરીવિજ્ઞા (બી) વેંકટીવિજ્ઞા
 (સી) તાનવિજ્ઞા (ડી) ગોવિંદવિજ્ઞા
- (૧૫) પં. ભાવભટ્ટ અને અહોબલની વચ્ચેના સમયગાળામાં કયા ગ્રંથની રચના થઈ હોવાનું મનાય છે ?
 (એ) રાગ તત્ત્વવિબોધ (બી) સંગીત દર્પણ
 (સી) ચતુર્દાસી પ્રકાશિકા (ડી) ગીત ગોવિંદ
- (૧૬) સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ કયારે થયો હતો ?
 (એ) ઈ.સ. ૧૮૫૭ (બી) ઈ.સ. ૧૮૫૦
 (સી) ઈ.સ. ૧૮૧૦ (ડી) ઈ.સ. ૧૮૬૭

(૧૭) "Indian Instruments" પુસ્તક કોણે લખ્યું ?

(અ) મૌલાબક્ષ

(બી) અમૃત સેન

(સી) ફૈઝ મોહમ્મદ

(ડી) સુરેન્દ્રમોહન ટાગોર

(૧૮) ઉ. અલ્લાદિયા ખાં, ઉ. અલ્લાઉદ્દિન ખાં, સરોદ ખાં અને ફૈઝ મોહમ્મદ કઈ સદીના કલાકારો હતા ?

(અ) ૧૭મી

(બી) ૧૮મી

(સી) ૧૯મી

(ડી) ૨૦મી

(૧૯) પાશ્ચાત્ય સંગીતના આધારે સ્વરલિપીની શોધ કોણે અને ક્યારે કરી હતી ?

(અ) મૌલાબક્ષ (૧૯મી સદી)

(બી) ફૈઝ મોહમ્મદ (૧૯મી સદી)

(સી) પં. ભાતખંડે (૨૦મી સદી)

(ડી) પં. પલુષ્કર (૨૦મી સદી)

(૨૦) શાળાઓ તથા વિશ્વ વિદ્યાલયોમાં સંગીતને અભ્યાસક્રમમાં કઈ સદીમાં સ્થાન મળવા લાગ્યું ?

(અ) ૧૫મી

(બી) ૧૮મી

(સી) ૨૦મી

(ડી) ૨૧મી

૨ પં. હૃદય નારાયણ દેવની જીવની વર્ણવો.

૩ સંગીત દર્પણ અને રાગમાલા વિશે સવિસ્તાર લખો.

૪ પ્રાચીન અને મધ્યકાલીન ગ્રંથકારોના શ્રુતિ સ્વરોનું વર્ણન કરો.

૫ ૧૯મી શતાબ્દી વિશે વર્ણવો.

૬ સંગીત પારિજાત ગ્રંથનું વર્ણન કરો.